

5. Гірняк В.В. Фінансово-економічна безпека вищих навчальних закладів в умовах євроінтеграції вищої освіти України / В.В. Гірняк, Н.І. Козьмук, О.В. Лук'янська // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 1038–1042. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://global-national.in.ua/archive/2-2014/O2_2014.pdf.

6. Коврегін В.В. Механізми забезпечення економічної безпеки вищих навчальних закладів / В.В.Коврегін // Теорія та практика державного управління. – 2015. – № 4 (51). – С. 20–27.

7. Макаровська Т.П. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2008 р. – 384 с.

8. Стеців І.С. Економічна безпека ВНЗ: сутність та можливості планування / [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Management/2010_691/34.pdf.

9. Тюленев Г.Д. Модель оцінювання економічної безпеки ВНЗ / Г.Д. Тюленев // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 2 (53). – 2012. – С. 274–279.

10. Подзігун С.М. Фінансова безпека вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2874/1/Finansova%20bezpeka.pdf>

11. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2014/15 навчального року. Статистичний бюлетень / –К.: Державний комітет статистики. – 2015. – 169 с.

12. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2013/14 навчального року. Статистичний бюлетень / –К.: Державний комітет статистики. – 2014. – 165 с.

13. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2012/13 навчального року. Статистичний бюлетень / –К.: Державний комітет статистики. – 2013. – 188 с.

14. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2011/12 навчального року. Статистичний бюлетень / –К.: Державний комітет статистики. – 2012. – 219 с.

15. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2010/11 навчального року. Статистичний бюлетень / –К.: Державний комітет статистики. – 2011. – 207 с.

16. Совсун І. Нова модель фінансування вищої освіти повинна бути прозорою й ефективною у використанні бюджетних коштів // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/O3/15/inna-sovsun-nova-model-finansuvannya-vishhoyi-osviti/>.

17. Експерти обговорили реформу системи державного фінансування вищої освіти // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/O4/15/eksperti-obgovorili-reformu-sistemi-derzhavnogo-finansuvannya-vishhoyi-osviti/>.

18. Тарасенко І.О. Проблеми фінансування вищої освіти в Україні в контексті забезпечення конкурентоспроможності / І.О. Тарасенко, Т.М. Нефедова // Вісник КНУТД. – 2013. – №4. – С. 177 – 185.

І.П. СИТНИК,

к.т.н., доцент кафедри фінансів Національного університету харчових технологій

Т. БОДАРЕВА,

студентка кафедри фінансів Національного університету харчових технологій

Криптовалюта і її різновиди. Проблеми та перспективи використання в світі й Україні

Досліджено зміст категорії «криптовалюта», розглянуті основні види криптовалют, виявлено їх переваги та недоліки у порівнянні з паперовими і електронними грошима. Проаналізовано основні проблеми і перспективи використання в світі та Україні.

Ключові слова: криптовалюта, електронні гроші, віртуальні гроші, цифрові гроші, біткоіни.

І.П. СЫТНИК,

к.т.н., доцент кафедри фінансов Національного університета пищевых технологий

Т. БОДАРЕВА

студентка кафедры финансов Национального университета пищевых технологий

Криптовалюта и ее виды. Проблемы и перспективы использования в мире и Украине

Исследовано содержание категории «криптовалюта», рассмотрены основные виды криптова-

лют, выявлены их преимущества и недостатки по сравнению с бумажными и электронными деньгами. Проанализированы основные проблемы и перспективы использования в мире и Украине.

Ключевые слова: криптовалюта, электронные деньги, виртуальные деньги, цифровые деньги, биткойны.

I.SYTNYK,

PhD, Associate Professor, Department of Finance, National University of Food Technologies

T. BODAREVA,

Student, Department of Finance National University of Food Technologies

Cryptocurrency and its variations. Problems and perspectives using of the world and Ukraine

The content of «cryptocurrency» category, describes the main types of cryptocurrency revealed their advantages and disadvantages in comparison with paper and electronic money. It analyzes the main problems and prospects of the world and Ukraine.

Keywords: cryptocurrency, electronic money, virtual money, digital money, Bitcoin.

Постановка проблеми. Відносно недавня поява віртуальних валют як можливої альтернативи існуючим електронним грошам особливо відчутно хвилює не тільки економістів, а й пересічних громадян – активних користувачів сучасних фінансових послуг в умовах функціонування глобальної мережі Інтернет. Необхідність дослідження сутності природи криптовалюти і проблем та перспектив її використання як в зарубіжних країнах, так і в Україні, дозволять більш глибоко дослідити цей феномен з метою фінансової безпеки в сучасній світовій фінансовій системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в області віртуальних валют ще не отримали достатньої уваги серед вітчизняних і зарубіжних дослідників. Багато в чому це пояснюється новизною даного підвиду електронних грошей [6,7]. У зв'язку з недостатньою розробленістю проблеми в процесі проведення дослідження ми перш за все спиралися на періодичні інформаційно-описові видання, а також офіційні сайти біржі криптовалют.

Мета статті. Стаття присвячена розкриттю сутності категорії «криптовалюта», основних видів існуючих криптовалют і виявлення проблем та перспектив їх використання, а також визначенню основних тенденцій розвитку різних криптовалют.

Виклад основного матеріалу. Криптовалюта – електронна валюта, в якій технологія шифрування використовується для регулювання, випуску одиниць валюти і підтвердження переказу коштів. Функціонує незалежно від центрального банку. Метою функціонування криптовалюти є створення незалежної від регулювання альтернативної платформи, в якій перекази у порівнянні з альтернативними напрямками, здійснюються швидше і з мінімаль-

ними транзакційними витратами, а також не існує потреби зазначення персональних даних [12].

Розглянемо основні види крипто валют.

Bitcoin (BTC). Найбільш популярна криптовалюта, яка поклала початок розвитку всіх подібних цифрових грошей. Творцем стала група людей, яка називається Сатоши Накамото. Творці BTC надали відкритий код для свого творіння, що дозволило надалі вже іншим програмістам створювати на цій основі інші топ криптовалюти і розвивати їх. Емісія біткоїнів обмежена 21 мільйонами.

Litecoin, заснований Чарлі Лі, який раніше працював на Google, був запущений в 2011-му. Основна ідея цієї топ криптовалюти – стати схожою альтернативою сріблу на ринку цифрових грошей, враховуючи, що bitcoin асоціюється за ціною з золотом. За криптовалютою Litecoin вже закріпилася популярна назва «електронного срібла». Вартість нижче і становить приблизно 33 долари. Емісія обмежена в розмірі 84 млн.

Peercoin. Третя за популярністю топ криптовалюта. Peercoin була створена, спираючись на відкритий код біткоїнів, є прямим його спадкоємцем. У порівнянні з рештою криптовалют Peercoin не має обмеження за кількістю створених монет. Як обмежувач виступає річна інфляція в розмірі 1%. Привабливим для користувачів є підхід, в результаті якого дохід з кожної монети розподіляється не тільки серед сервера, але і всіх інших учасників системи, тобто їх власників. Ціна коливається біля значення 6,04 долара [9].

Namescoin. Неймкоїн був заснований в 2011 році на базі альтернативних серверів DNS. На даний момент має курс 8 доларів і входить в топ криптовалют. Обмеження загальної кількості монет

– 21 млн. Інтерес віртуальна валюта Namecoin в порівнянні з іншими криптовалютами викликає тим, що виступає як альтернатива міжнародній системі розподілу і контролю над доменними іменами ICANN. Якщо озвучена організація здатна конфіскувати будь-яке доменне ім'я, то завдяки Namecoin користувачі можуть придбати для себе доменне ім'я в зоні .bit, щоб не переживати за його збереження. Надійне криптографічне шифрування забезпечує повну безпеку від будь-яких спроб блокування або зміни крім самого власника.

Feathercoin. Копія, тобто форк, від початкових топ криптовалют Bitcoin і Litecoin, що з'явилася в 2013 році. Позиціонується як спадкоємиця саме лайткойну, тільки має збільшену в чотири рази емісію і значно нижчу ціну – 0,5 доларів.

Freicoin. Форк від біткойну, заснований в 2013 році. Основна ідея криптовалюти Freicoin полягає у вирішенні проблеми надмірного накопичення валюти без постійного реінвестування. Для цієї мети введений податок в розмірі 5% за простий віртуальних грошей в одних руках. Податок стягується у вигляді комісії на кожну операцію. Поточна вартість Freicoin становить 0,7 доларів за обмеження емісії в розмірі 100 млн. Залучення нових користувачів проводиться також політикою розподілу доходів від валюти. 80% всіх прибутків перераховується на рахунок благодійного фонду Freicoin Foundation у вигляді пожертву-

вань. 20% розподіляється серед всіх осіб, що надають свої обчислювальні потужності.

На сьогоднішній день в світі існує більше 2000 видів криптовалют, загальна капіталізація яких на 1 квітня 2016 року становила 8,15 млрд дол США [10]. Проте, найбільшого поширення набули лише Bitcoin і Litecoin (табл. 1).

Дані криптовалюти приймаються всіма існуючими біржами і обмінними пунктами. Решта криптовалют побудовані на базі відкритого коду Bitcoin і практично нічим від нього не відрізняються. Вони є похідними інструментами Bitcoin. Цим пояснюється їх менша популярність. Питома вага в капіталізації криптовалют: Bitcoin займає 1 місце – 78,52%, Litecoin 4 місце – 1,77%. Тобто на 5 найбільш капіталізованих криптовалют доводиться 95,36% питомої ваги, а на інші криптовалюти – 4,64% питомої ваги (станом на 1 квітня 2016 року).

Для того щоб пояснити сутність криптовалют, порівняємо їх з звичайними електронними грошима, які в сучасних умовах широко використовуються.

Україна по праву вважається важливим світовим центром за якістю підготовки і кількості IT-спеціалістів, тому зовсім не дивно, що країна стала одним з лідерів за кількістю Bitcoin-бізнесменів.

В Україні справжня популярність криптовалют розпочалася у 2014 році, коли ентузіастами було створено громадську організацію, що має на меті поширення, розвиток та вивчення біткойн та ін-

Таблиця 1. Капіталізація основних криптовалют станом на 1 квітня 2016 р.

Криптовалюта	Емісія	Капіталізація, млрд дол США	Питома вага капіталізації, %
Bitcoin, BTC	15,374,250	6,4	78,52
Peercoin, PRC	78,591,118	0,933	11,44
Freicoin, FRC	34,439,870,367	0,257	3,15
Litecoin, LTC	45,138,151	0,145	1,77
Namecoin, NMC	6,330,948	0,043	0,52
Разом	–	8,15	100

Джерело: складено авторами на підставі [10]

Таблиця 2. Порівняння електронних грошей і Bitcoin

	Bitcoin	Електронні гроші
Вартість	Визначається попитом і пропозицією, і довірою до системи	Еквівалентно кількості фіатних грошей, обмінених в електронну форму
Доступність	Обмежена доступністю інтернет з'єднання	Доступ до електронних пристроїв і клієнтської мережі
Ідентифікація клієнта	Анонімно	Єдина база для ідентифікації
Спосіб емісії	Математична генерація, учасниками мережі по всій планеті	Електронно емітуються еквівалентно вартості фіатної валюти Центробанку країни
Регулювання	Залежно від країни	Регулюється Центральним банком
Емітент	Децентралізованість	Централізовано

Джерело: складено авторами на підставі [11].

ших віртуальних валют на території нашої держави – Bitcoin Foundation Ukraine (BFU). Приблизно в цей час також почали з'являтися перші компанії та агенції, які пропонували фізичний обмін криптовалют за готівку, а також здійснення грошових онлайн-операцій. За словами власників даних структур, фізичним особам, що досі не стикалися з такого типу транзакціями, ризиковано і технічно непросто здійснювати їх самостійно, саме тому подібного роду компанії беруть на себе роль своєрідного посередника за що і отримують оплату у вигляді певних відсотків від загальної суми транзакції – подібно до звичайних банків [8, с.56].

З кожним днем Bitcoin все міцніше зміцнює свої позиції на українському ринку, відводячи собі роль потужного фінансового інструменту.

НБУ розповів про плани використання технології блокчейна в Україні, згідно з якими буде проведена «еволюція е-money» в якості безготівкового інструменту платежів. НБУ збирається зайнятися випуском електронних грошей на блокчейні з метою оптимізації еквайрингу і створення альтернативи використанню банківських карт. Реалізація ідеї запланована на другу половину 2017 року [9, с.65].

Проблеми та ризики, пов'язані з використанням криптовалют, умовно можна поділити на три категорії. Перша – уразливості безпеки самої системи блокчейну і побудованої на ній інфраструктури послуг, включаючи послуги-посередників, таких, як криптовалюти біржі і торгові платформи, сервіси електронних гаманців та ін. Експлуатація цих вразливостей обумовлює ризики, перш за все пов'язані з можливістю втрати контролю над криптовалютними рахунками і гаманцями, для самих учасників криптовалютної екосистеми. Більш актуальною проблемою для самих учасників екосистеми є злом криптовалютних гаманців, торгових майданчиків і платформ сервісів-посередників з метою розкрадання активів в криптовалюті.

Друга група ризиків, пов'язаних з використанням криптовалют, має фінансову природу. В першу чергу мова йде про їх високу волатильність. Оскільки біткоїн не був визнаний офіційним платіжним засобом де-небудь в світі, не існує його офіційного курсу по відношенню до інших національних валют. Курс визначає ринок в ході торгів на віртуальних біткоїн-біржах і обмінних майданчиках [8, с.95].

Третя група ризиків і загроз включає використання криптовалют в протидії законним цілям, в

тому числі для торгівлі кримінальними послугами, відмивання грошей і фінансування тероризму. Особливості криптовалюти при проведенні операцій з ними дозволяють уникати деяких форм контролю, які використовуються для транзакцій зі звичайними грошима. Оскільки операції з тим же біткоїном, як правило, анонімні, неможливо простежити, чи не є відправник і одержувач коштів однією і тією ж особою. Крім того, в силу відсутності централізованого реєстра транзакцій державним регуляторам важко простежити походження коштів на рахунки власників біткоїнів [4, с.78].

В силу недавньої появи технології блокчейна і її надзвичайно швидкого розвитку міжнародна практика регулювання криптовалюти знаходиться в початковій стадії. У багатьох державах до цих пір не вироблена якась виразна позиція по криптовалютах і їх використанню бізнесом і громадянами. У країнах, де така робота ведеться, найчастіше позиції уряду починають формулювати центральні банки або інші фінансові регулятори.

Висновки

Криптовалюти як новий феномен у світовій фінансовій системі, дають користувачам переваги. Серед переваг, вважаємо доцільним виділити: захист від підробки банкнот, від крадіжки персональних даних; зменшення витрат, зняття обмеження на міжнародні перекази, неможливість здійснення фінансових блокад; захист від спровокованої в країні інфляції. В останньому випадку, біткоїн вирішує питання інфляційної природи грошей, за рахунок обмеженості кількості грошових одиниць і при цьому створює іншу – неможливість задовольнити всі потреби зростаючої економіки, проте це вирішується за рахунок дроблення криптовалют на десятки знаків після коми.

Розвинені країни як США і країни Євросоюзу до віртуальних валют відносяться як до нового перспективного інструменту. На макrorівні в процесі інституціоналізації і реалізації нагляду за віртуальними валютами вважаємо за необхідне запропонувати наступні кроки: розробити пакет законодавчих ініціатив з ліцензування торгових майданчиків Біткоїнів, розробити особливу процедуру лістингу учасників ринку для проведення ідентифікації клієнтів, при цьому створюючи відкриті списки учасників. Перераховані вище заходи сприятимуть зниженню привабливості криптовалюти для фінансування тероризму та відмивання грошей.

Список використаних джерел

1. Беляев, М. К. Биткоин: деньги или не деньги? [Текст] / М. К. Беляев // Финансы. – 2014. – № 3. – С. 68–71.
2. Вахрушин Д.С. Криптовалюта как современный феномен информационной экономики: проблемы теоретического осмысления / Д.С. Вахрушев, О.В. Железов // Интернет журнал «Науковедение». – 2014. – № 5 (24). – С. 48–57
3. Лясковик, Я. Bitcoin – электронная валюта нового поколения [Текст] / Я. Лясковик, С. Локтев // Предпринимательство. – 2014. – № 3. – С. 63–71.
4. Марамыгин, М.С. Экономическая природа и проблемы использования виртуальных денег (криптовалют) [Текст] / М. С. Марамыгин, Е. Н. Прокофьева, А. А. Маркова // Известия Уральского государственного экономического университета. – 2015. – № 2. – С. 37–43
5. Новиков, А. Криптовалюта: возможности и риски [Текст] / Cryptocurrency: possibilities and risks / А. Новиков // Государственная служба. – 2015. – № 5. – С. 64–66.
6. Ситник, І. П. Електронний бізнес і його розвиток в Україні / І. П. Ситник, А.В. Головіна // Молодий вчений – 2016. – № 2 (29). – С. 79–82
7. Ситник, І. П. Особливості функціонування та перспективи подальшого використання світових криптовалют в платіжних системах. / І. П. Ситник, О. С. Богдан // «Вісник Одеського національного університету. Економіка» Том 21 Випуск 4. – С. 149–153.
8. Чурилов, А. К вопросу о правовой природе криптовалюты [Текст] / А. Чурилов // Хозяйство и право. – 2016. – № 9. – С. 93–99.
9. 10 сверхприбыльных криптовалют рынка [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://forbes.ua/business/1361855-10-sverhpribylnyh-kriptovalyutnyh-rynkov/1361868#cut>.
10. Crypto-Currency Market Capitalizations [Electronic resource]. – Mode of access : <https://coinmarketcap.com/>
11. Infographic: Bitcoin vs Electronic Money [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.cgap.org/data/infographic-bitcoin-vs-electronic-money>
12. Hem A. (2013). Is Bitcoin about to Change the World? / Alex Hem // The Guardian, 25 November [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.theguardian.com/technology/2013/nov/25/is-bitcoin-about-to-change-the-world-peer-to-peer-cryptocurrency-virtual-wallet?CMP=fb_gu

УДК 334.716

С.М. ЕШ,
старший викладач кафедри фінансів
Навчально-наукового інституту економіки і управління
Національного університету харчових технологій
Б.І. ПЮРО,
студентка 4-го курсу спеціальності «Фінанси і кредит»
Навчально-наукового інституту економіки і управління
Національного університету харчових технологій

Кризові явища в молочній галузі

У статті проаналізовано сучасний стан розвитку молочної галузі України на основі офіційних статистичних даних, визначено її сильні та слабкі сторони. У результаті проведених досліджень ідентифіковано чинники, які стримують розвиток галузі, і на цій підставі розроблено заходи щодо їх нейтралізації, визначено та обґрунтовано перспективи розвитку галузі.

Ключові слова: молочна галузь, криза, кризові явища, молокопереробні підприємства, ринок молока, скотарство.

С.Н. ЭШ,
старший преподаватель кафедры финансов
Учебно-научного института экономики и управления
Национального университета пищевых технологий
Б.И. ПЮРО,
студентка 4-го курса специальности «Финансы и кредит»
Учебно-научного института экономики и управления
Национального университета пищевых технологий

Кризисные явления в молочной отрасли

В статье проведен анализ современного состояния развития молочной отрасли Украины на основании официальных статистических данных, определены ее сильные и слабые стороны.